

Главни ослонац евроатлантског клуба у Србији чине три утицајне интересне групе. Првој припадају политичари из великих странака који своје циљеве налазе у нацртима вашингтонских вођа и бриселске бирократије. Друга група обухвата невладине организације и истакнуте појединце окренуте западу (САНУ, универзитет, војска, дипломатски апарат). Ове две групе, повремено стипендиране из иностранства, дугорочно не могу да опстану без снажне домаће економске подршке која је расла са одмицањем транзиције. Након двадесетак година привредних промена формирана је нова економска номенклатура, трећи ослонац српског атлантизма. За разлику од прве две интересне групе трећа, најмлађа, економска олигархија, понајмање је преопознатљива. Настала од кадрова комунистичке партије, безбедносних служби и привредних руководилаца комунистичке номенклатуре и њихових потомака она је у почетку била сасвим безлична али, последњих година, мало по мало задобија изглед нове класе капиталиста. Све док се не стабилизује друштво новонастала економска олигархија биће изазов и за београдске атлантисте и за ослабљене патриоте. Први су у њој нашли економско утемељење и подршку за прозападне политичке идеје а други на њу упиру прстом и криве је за отуђење од народа. Сва три српска члана евроатлантског клуба имају историјске корене а њихов ембрион настао је на самом почетку владавине Јосипа Броза и његових првих споразума са Атлантским савезом након разлаза са Стаљином.

Српска комунистичка или демократска левица није прихватила и оживотворила реалполитички дискурс ни после настанка биполарног света нити после распада СССР-а, пошто су српски левичари међународне односе схватили као класно или демократско питање. Премда се економско и политичко преплићу реалполитика је за леву Србију вазда била део арсенала зла и муке. Ипак, еволуција јавног мњења ка теоријама завере и међународне равнотеже снага, навела је левицу да покуша да предупреди настанак нове националне или државотворне деснице. А ова би била сурова негација политичког монизма комунистичких фракција и разбијач принцезиног огледалца.

Вредан напор левице није усмерен само на област политике или културе већ је, из разумљивих разлога, окренут сфери привредног живота. За то је посебно погодан текући процес српске економске транзиције и успостављања нових економских центара моћи. Нови титани српског бизниса лојални су сарадници представника елите америчке империје и зато желе да у своје руке узму привредни живот, просторну организацију производње и произвођача на тлу Србије. Без њих, они су тога данас свесни, не може бити ни левице ни деснице у Србији. Отуда није лоше назначити и економску страну практичне примене велике стратегије на народ у Србији.

Српски бизнисмени у великој политици

Све елите развијених капиталистичких земаља почивају на издвојености и тежњи за увећањем моћи прерасподелом текућег богатства. Но, српска транзициона елита своју надлежност проширила је и на богатства која су наслеђена из ранијих времена те отуда има револуционарна и превратничка својства. Њен револуционарни оптимизам почива

на претпоставци да ни један преврат или револуција не могу укинути руководеће структуре. Стога српски демократски револуционари мисле да ће им накупљено богатство олакшати да опстану чак и ако се против њих побуне масе. Локалној елити на руку иду велика централизација политичке и економске моћи, слаба друштвена и унутарпартијска повезаност и несигуран међународни положај земље. Зато не чуди што се полако губи разлика између привидних и стварних особина власти у Србији где тону политички и привредни живот.

Сфера економије посебно је важна за пројектовање војно-политичких интереса западних сила на српском простору. Њихов поуздани изасланик су неокомунистички капиталисти а формула успеха је једноставна. Нови српски капиталисти добијају гаранције за бујне послове а за узврат помажу пријатељима из развијеног света да своје идеје лакше и успешније одреде у Србији. Представници демократског света стичу бесплатан и безбедан канал утицаја (бизнисмене) који паразитирају на територији нападнуте земље. Олигарси имају економску корист а државе заштитнице политичку. Али и економска и политичка фајда тајкуна и представника земаља развијене демократије остварује се на терет локалног становништва. Ову симбиозу подстиче неколико чинилаца. Пре свега непогодан географски размештај Срба, уврежена нестабилност друштва и економије и напакон тешкоће српске спољне политике при успостављању приоритета и савеза. Ови чиниоци олакшавају српским олигарсима да увећавају своје богатство али и да своје посредничке услуге наплаћују домаћој и страним владама. Тиме стичу посебан положај и издвајају се из друштва из кога су потекли а њихова привидна аутономија, настала на рачун немоћи маса и користољубља моћних заштитника, даље распламсава криминал. Српски олигарси, за разлику од румунских или чешких, немају извесну и чврсту државу те су приморани да се све више ослањају на стране владе тако да у једном тренутку постају њихови лобисти пошто је то једини начин да заштите своје богатство у иностранству. Како српски бизнисмени помажу својим партнерима из богатих земаља око спољне политике Србије упадају у зачарани круг из кога је једини излаз да свој положај јачају тако што ће истрајно испомагати политичке подухвате западних пријатеља у све мањој и слабијој Србији. Заузврат њихове компаније бележе економски успех на политички нестабилном простору а дозвољава се и њихово ширење на друге, стабилније европске земље. Зашто би се онда српски олигарси свом снагом борили за уређење и повратак самопоуздања народа Србије, очување државе или за обједињавање српских земаља ако њихову самоувереност потхрањују инвестиције у РС, БиХ, Црну Гору, Македонију, Украјину или ЕУ (Словенија, Бугарска, Румунија и др) уз брижну и дискретну помоћ Брисела и Вашингтона? Срасли са страначким номенклатурама они неће морати да богатство акумулирано у кратом времену поделе са својим потрошачима и првобитним оснивачима већ са добротворима који су им олакшали успон. Српска олигархија нема своју отаџбину пошто је њен капитал екстериторијалан и глобалан, самим тим она је подложна свакојаким авантурама и шпекулацијама.

У транзиционој елити Србије ваља разликовати неколико група. Прву чине кадрови из старих времена. Овде су оснивачи и власници познатих државних предузећа која данас имају форму приватних фирми. Кадрови су баштиници положајне ренте у доба комунизма а потом и у посткомунистичком раздобљу демократије. Од директора скоро

спонтано су прерасли у сувласнике или власнике предузећа којима су раније управљали. Другу групу чине млађи шпекуланти којима је транзиција ненадано отворила хоризонт неслућеног успеха. Мада због година нису стигли да заузму високо место у комунистичкој економији, непогрешиво су уочили и искористили прилику за вртоглави успон и етаблирање у владајуће структуре. По правилу, шпекуланти су смелији и дрскији од кадрова. У трећу групу могу се сврстати предузетници, првенствено они који се баве производњом роба, повезани првенствено са реалним сектором, некада и нископрофитабилним. Све три групе, кадрове, шпекуланте и предузетнике, спаја транзициона берза које је место окупљања чудних свата: корупционаша, бивших шпијуна, нових бизнисмена, припадника одумируће средње класе, интелектуалаца које је просветлила тржишна економија и аутсајдера склоних да се приклоне овом друштанцу ради мрвица.

Тако формирану врховницу економске моћи у Србији, заједно са утемељеним и негованим криминалним подземљем, постали су солидан ослонац представника развијеног демократског света. Наиме они се, како се Србија смањује и слаби, за помоћ ређе обраћају својој него страним владама. Отуда су, на запрепашћење становништва, недодирљиви и отпорни на акције локалне полиције и правосуђа. Њихова снага није искључиво последица немоћи и неорганизованости маса и владе већ прикривеног деловања Лондона, Брисела и Вашингтона, будних над финансијским операцијама српских мешетара. Окаснило присећање бившег премијера Коштунице да је спрега тајкуна и евроамеричких центара дала моћну коалицију вратило је у жижу интересовања савезништво посткомунистичких бизнисмена и криминалног подземља, заинтересованих не само за привреду, већ и за спољну политику. Везе српских економских врховника, криминалаца и обавештајаца делу јавности изгледају чудне и спорадичне иако је српски надреални хаос део новоуспостављеног система моћи на субјугираном простору Балкана.

Како овладати безидејним послушницима?

У пучини безвредних, поред сирове радне снаге, налази се нешто боље плаћена интелигенција. Њен значајан део је у данима распада комунизма био посебно амбициозан и пун вере у лепши живот, те је одабрала заступање евроатлантских интеграција као идеје коју ваља усадити српским масама и на њој профитирати, морално и материјално. Али ова рачуница не поклапа се са намерама десетак хиљада управљача и њихових блиских помагача. Интелигенција пауперизоване и раскомадане Србије тек ће се суочити са тривијалном улогом анестетичара у операцији српска транзиција. Када интелигенција остане без народа, јер је овај у другим државама, она такође губи смисао свог постојања тј. њено поље се сужава на оне најотпорније који ће се уклопити у нови ред у остатку Србије. А њих ће бити мало за прохтевну и надама обузету прогресивну интелигенцију. Арсенал метода којима располаже демократски свет разноврстан је али је инструментализација олигарха и света изван закона посебно интересантна појава у земљама ограниченог суверенитета. Овај феномен ретко привлачи пажњу страначких аналитичара и јавности, мада је у тесној вези са разградњом српских простора. Посебно чуди што власт и странке, директно или

индиректно, нехајно или страсно, подстичу неформалне контакте између локалних комунистичких конвертита и америчких геополитичких инсајдера. Опасне везе прикривене су телевизијском опсценом а пажња народа скренута пуцњима банди које се међусобно обрачунавају за путеве транспорта дроге, белог робља, украдених аутомобила и сл. Отурање стварности од ума маса помаже укоренења и негована страначка острашћеност, која прикрива унижење и шири забуну.

Неформалне везе бизнисмена и `савезника` Србије продубљене су честим сусретима разним поводима. Ова појава би, у некој мањој или држави средње величине била повод за мобилизацијску узбуну, али у покореним земљама само појачава тишину потиштених. Скоро немо Србија две деценије проживљава најсуровију форму геополитичке субјугације праћене променом граница, насилним и организованим пресељавањем и исељавањем становништва (етничко чишћење и емиграција), економском деградацијом, културним растакањем, националним обезличавањем. Српска држава суочава се са системским и систематским деловањем белосветских експериментатора на свом подручју неразграничене геополитичке јурисдикције. Грандиозни политички инжењеринг непримерен величини Србије или Југославије рудник је техника практичне политике које су већ примењиване или ће тек бити примењене негде у свету.

Једно од најпогоднијих средстава за очување планираног хаоса јесте укореневање и разгранаванье друштвене сиде – корупције, у области правосуђа, одбране, безбедности и дипломатије. Ова пракса окупатора са дистанце дала је, до сада, добре резултате на простору бивше СФРЈ. Немоћ странака и осталих друштвених чинилаца показује дубину кризе и слабост балканских друштава. Ако има сазнања да ствари стоје лоше нема воље, некада чак ни идеје, како би се негативни развој прекинуо. Србија стога није у положају да затражи нити да прими било какву помоћ. Једно од корисних средстава у овладавању покореним јесте диригована приватизација привреде која у српском случају добија колико циничан толико и апсурдан облик јер се шири чак и на фабрике оружја.

Окосница промена источноевропских друштава, дерегулација и либерализација, не олакшава сиротињи успех у борби за живот, већ нашој одабраној мањини, посебно што олигарси радо наклапају о својој борби за демократију. Уз помоћ неолибералне формуле у источноевропска друштва уводи се и усађује расизам уперен против сиромашних, неприлагођених и неосвешћених. Зато ће истинска демократија, о којој се приповеда у српској јавности, бити могућа када се влада суочи са корупционашким менталитетом теледириговане српске номенклатуре. Али овај корак ће је одвести на супрот помагача српске транзиционе олигархије те је исход борбе неизvestан и тежи без новог геополитичког аранжмана за југоисток Европе. Све док се то не деси Србија ће само привидно бити демократска и слободна земља а у ствари балканска Колумбија у којој ће цветати илегална трговина, корупција и прекрајање изборне воље бирача препродајама на црном тржишту политичких функција. Кад приватизују стратешка предузећа онда сви наши октобарски револуционари, њих десетак хиљада, могу отићи и неприметно населити Кенсингтон и неколико швајцарских села и са безбедне удаљености посматрати плодове револуције која тече.

Мисија безобзирних

Пише: Славољуб С. Лекић
субота, 30 август 2008 20:15

Август, 2008.